

ประเด็นสำคัญ แนวทางการแก้ปัญหาตาบอดจากต้อกระจก
“รวมใจ... ไร้ตาบอดจากต้อกระจก ๒๕๖๐”
โครงการสาธารณสุขรวมใจ มอบโลกสดใส เทิดไท้องค์ราชัน

ลำดับ	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้ปฏิบัติ	ผู้กำกับและติดตาม	เครื่องมือติดตาม
1	การค้นหาผู้นำสงสัยว่าตาบอดจากต้อกระจกในชุมชน (เชิงรุก)	ผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป	อสม.	รพ.สต. / สสอ. / สสจ.	-อัตราการคัดกรองในผู้มีอายุ 60ปีขึ้นไป -vision2020thailand.org
2	วัดสายตา (VA) ด้วย Snellen chart	จากลำดับ 1 ที่มองไม่เห็นในระยะ 3 ม	รพ.สต. / รพช. / หน่วยปฐมภูมิของรพศ./รพท.	สสอ. / สสจ.	-อัตราการวัดสายตาในกลุ่มสงสัยตาบอด -vision2020thailand.org
3	ตรวจวินิจฉัยแยกโรคต้อกระจก	จากลำดับ 2 ที่มีสายตาแยกว่า 20/400 (ตาบอด)	ทีมจักษุของจังหวัด (จักษุแพทย์ พยาบาลเวชปฏิบัติทางตา)	สสจ. / กก. Service Plan (SP) สาขาตาของจังหวัดและเขต / CSO	-อัตราการตรวจวินิจฉัยในกลุ่มตาบอดโดยทีมจักษุ -vision2020thailand.org
4	ขึ้นทะเบียนผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจกพร้อมให้ <u>วิชาผ่าตัด</u>	Blinding Cataract	พยาบาลเวชปฏิบัติทางตา รพ. สังกัด สป.สธ.	กก. SP สาขาตา ของจังหวัด / เขต	-จำนวนผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจก -จำนวนวิชาผ่าตัดต้อกระจก -vision2020thailand.org
5	จัดให้มีช่องทางด่วน (Fast track) สำหรับการผ่าตัด Blinding Cataract (ผู้ป่วยสายตาพิการอื่นๆ ให้เข้าระบบการตรวจรักษาตามข้อบ่งชี้)	Blinding Cataract	จักษุแพทย์	ผอ.รพ.ที่มีบริการผ่าตัดตา / กก. SP สาขาตาของจังหวัด/เขต/สสจ. /CSO	-ระยะเวลารอคอยการผ่าตัดต้อกระจก -จำนวน /อัตราผู้ป่วยขึ้นทะเบียนที่ได้รับการผ่าตัด -vision2020thailand.org
6	บริหารจัดการช่วยเหลือกันภายในเขต ให้มีการผ่าตัด Blinding Cataract ทันเวลาตามเป้าหมาย	รพ.ที่ไม่สามารถผ่าตัดได้ทันเวลาตามเป้าหมาย	กก. SP สาขาตา ระดับเขต	CSO	-ระยะเวลารอคอยการผ่าตัดต้อกระจก -จำนวน/อัตราผู้ป่วยขึ้นทะเบียนได้รับการผ่าตัด -vision2020thailand.org
7	ประสานกับส่วนกลางเพื่อ <u>ขอหน่วยเสริมการผ่าตัด (รพ. ภาครัฐ, มูลนิธิ, ภาคเอกชน)</u> ออกช่วยผ่าตัดในพื้นที่	Blinding Cataract ที่อาจจะต้องรอคอยการผ่าตัดในเขตนาน	กก. SP สาขาตา เขต / คณะกก.ประสานงานการแก้ไขความพิการทางสายตาจากต้อกระจก	คณะ กก.ประสานงานการแก้ไขความพิการทางสายตาจากต้อกระจก (คป.ตจ.)	-ระยะเวลารอคอยการผ่าตัดต้อกระจก -vision2020thailand.org

หมายเหตุ ลำดับที่ 1-4 เร่งรัดดำเนินการให้เสร็จภายใน สิงหาคม 2558 เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายการผ่าตัดได้ถูกต้อง

จุดเน้น การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2558-2560

- ไม่เน้นจำนวนผ่าตัดต้อกระจก (เพียงอย่างเดียว)
- เน้นการค้นหาคนที่ **ตาบอด ในชุมชน** (เพื่อให้การรักษา) ไม่ได้เน้นการค้นหาคนที่มี ต้อกระจก
- การคัดกรอง การวัดสายตาที่ รพ.สต./รพ. เป็นกระบวนการสำคัญในการคัดแยกคนตาบอด เพื่อพบทีมจักษุที่รับผิดชอบ
- การจัดให้คนตาบอดได้รับการตรวจวินิจฉัยโดยทีมจักษุ จำเป็นที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดจะต้องประสานระหว่าง รพช. และ รพศ./รพท. และอาจขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นช่วยเหลือในการนัดหมาย การดูแลรับส่ง รวมทั้งความช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
- เมื่อได้รับการวินิจฉัยว่ามี ตาบอดจากต้อกระจก แล้ว ให้ออก **ใบวิชาผ่าตัด** ให้แก่ผู้ป่วย
- รพ.ที่มีจักษุแพทย์ ต้องจัดระบบการบริการผ่าตัดเร่งด่วน (Fast track) สำหรับผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจก (Blinding Cataract)
 - ใช้ห้องผ่าตัดที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 - กรณีที่มีห้องผ่าตัดไม่พอ อาจพิจารณาแก้ปัญหาได้หลายวิธี เช่น ผ่าต่อนอกเวลาราชการ หรือ เปิดบริการผ่าตัดใน รพช. ที่มีศักยภาพ
- การค้นหาคนตาบอด โดยการคัดกรองเชิงรุกในชุมชน ดำเนินการโดยบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- ภาคเอกชน / มูลนิธิต่างๆ เป็นหน่วยเสริมการผ่าตัด เมื่อคณะกรรมการ Service Plan สาขาตาของแต่ละเขตประเมินศักยภาพการผ่าตัดของเขตว่าไม่เพียงพอ หลังจากได้จัดทำทะเบียนผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจก และประสานผ่านคณะกรรมการประสานงานการแก้ไขความพิการทางสายตาจากต้อกระจก (คป.ตจ.)

หมายเหตุ วิชาผ่าตัด เป็นรหัสที่สร้างโดยโปรแกรม vision2020thailand ใช้อ้างอิงผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจกที่ได้รับการตรวจคัดกรอง วัดสายตา และวินิจฉัยแล้ว โดยอ้างอิงกับเลขประจำตัวประชาชน เพื่อให้ สปสช. ตรวจสอบรหัสวิชาผ่าตัด กับเลขประจำตัวประชาชนของผู้ป่วยต้อกระจกที่ได้รับการผ่าตัด และสำหรับเบิกจ่ายค่าผ่าตัดในโครงการต้อกระจกของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ